

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-10/2023. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(előzmény ügy:RI-AJBH-38/2020.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv(ek): 1 Vármegyei Rendőr-főkapitányság

2023.

Az eljárás megindítása

---ám alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) panaszt nyújtott be, melyben sérelmezte, hogy vele szemben részrehajló módon és ok nélkül kezdeményeztek közlekedésrendészeti intézkedést 2020. február 13-án, amely során vele szemben arrogánsan viselkedtek, bizonyos személyes dolgait elvették, valamint számára megtiltották, hogy az intézkedésről felvételt készítsen.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

A panaszos sérelmezte továbbá, hogy vele szemben hatósági-, illetve szabálysértési eljárást indítottak. E sérelem – a hivatkozott hatásköri szabályok értelmében – nem vizsgálható rendőrségi panasz eljárás keretében.

Az érintett alapvető jogok

- A tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXIV. cikk]
- A tulajdonhoz fűződő alapvető jog [Alaptörvény XIII. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.]
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény [a továbbiakban: Kkt.]
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény [a továbbiakban: Ptk.]
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Info. tv.]
- A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: Kver.]
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ]

A tényállás megállapításai

I. A panaszbeadvány

a) A beadvány tartalma:

A panasz szerint a fenti napon a panaszos taxijával elhaladt a F Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) előtt, ahol látta, hogy egy rendőrautó követni kezdte. Nagyjából 1 km után a rendőrautó félreállította. Kiszállt két rendőr, akikben a panaszos felismerte a korábban szintén vele szemben intézkedő rendőröket. A beadvány szerint a korábbi intézkedés alapján indult szabálysértési eljárás során a bíróság felmentette a panaszost. A panasz szerint a két rendőr a bíróság épületében ki is fejezte nemtetszését a bírói döntéssel szemben.

A panaszolt intézkedés során közölték a rendőrök, hogy az intézkedés oka az volt, hogy a panaszosnak nem volt bekötve a biztonsági öve. A panaszos álláspontja szerint neki, mint taxinak nem is kell bekötnie a biztonsági övét, ha utast szállít. A rendőrök továbbá átvizsgálták az autót, majd lefoglalták a panaszos bicskáját, gázspray-ét, valamint egy fadarabot, amelyet a panaszos az autó „hibaelhárítására” használt. A panaszos szerint a rendőrök kifejezetten keresték, hogy mi lehet szabálytalan. A rendőrök az intézkedés során arrogánsan viselkedtek a panaszossal, az egyik rendőr még viccelődött is, hogy *déjà vu* érzése van amiatt, hogy ismét intézkednek vele szemben, majd meg is említették, hogy legutóbb a bíróságon szerencséje volt, továbbá, hogy a jövőben számíthat újabb intézkedésekre. A panaszos álláspontja szerint kifejezetten azért állították meg, mert felismerték őt és az autóját. A panaszos úgy érzi, hogy „vadásznak rá”.

A panaszos sérelmezte továbbá, hogy nem engedték számára, hogy felvételeket készítsen az intézkedésről.

b) A kiegészítő beadvány tartalma:

A panasz szerint a rendőrök nagy gázzal indultak a panaszos után, mellé hajtottak, erős fékezésekkel, gyorsításokkal manőverezve fotókat készítettek a panaszosról. A panaszos álláspontja szerint ő nem tett semmi olyat, ami mindezt indokolta volna.

Amikor a panaszos látta, hogy az intézkedés kifogásolható, rögzíteni kívánta azt, ám – a panasz szerint – közölték vele a rendőrök, hogy ha rögzíti az intézkedést, vele szemben kényszert fognak alkalmazni és előállítják.

A panaszos szerint indokolatlan volt az autójának átvizsgálása. A panaszos álláspontja szerint a lefoglalt tárgyakat túlértékelve, indokolatlanul tettek feljelentést vele szemben.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) Az intézkedő rendőrök 2020. február 13-án, július 13-án és 14-én kelt jelentései a következő információkat tartalmazzák:

2019. szeptember 7-étől 2020. március 6-a éjfélig tartó időszakra vonatkozóan fokozott ellenőrzést rendelt el az országos rendőrfőkapitány a 29000/2797-21/2019. ált. számú határozatával. Ezzel összefüggésben a megyei rendőrfőkapitány által jóváhagyott 02000/1183-15/2020. ált. számú feladatterv alapján, a közlekedésbiztonsági helyzet javítása érdekében láttak el szolgálatot a rendőrök.

A fenti feladatellátás során a Rendőrkapitányság területéről a külső forgalmi sávba történő kikanyarodást követően ért a szolgálati jármű mellé a belső sávban a panaszos taxijával, amely utast nem szállított, a panaszos pedig biztonsági övet nem használt. A rendőrök a jogsértésről felvételeket készítettek, majd a panaszt megállították.

A panaszos, amikor kiszállt az autójából idegesen reagált az intézkedésre. K. A. r. örgy. emlékei szerint a panaszos a következőket közölte trágár kifejezések mellett: „Már megint ez a járórpáros! Ez azért van, mert feljelentettem magukat a bíróságon! Megint pont itt, *déjà vu* érzésem van!” Sz. Z. c. r. tzs. emlékei szerint a panaszos a következőket közölte: „Már megint ti? Megint ez a páros? Biztos bosszúból intézkedtek velem, mert bíróságra mentünk és felmentettek!” Az intézkedő rendőrök közölték a panasossal a jogsértés tényét, ám azt a panaszos nem ismerte el, rendkívül idegesen reagált, nem működött együtt a rendőrökkel. B. M. r. tzs. észlelte, hogy vezető ülés mellett lévő biztonsági öv pontba egy övcsat-csonk van behelyezve, valamint a sebességváltó előtti tárolóban egy gázspray található. Erről a rendőr felvételeket készített. A gázspray-re vonatkozóan a panaszos azt közölte, hogy az „hónalj spray”, és azt az egyik utasa hagyta az autóban 2-3 hónappal korábban.

A fentieket követően a rendőrök felszólították a panaszt, hogy adjon át minden közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, ha van, ám a felszólításnak nem tett eleget, pusztán annyit közölt, hogy „találnak még más is”. A rendőrök az autót az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján átvizsgálták, amelynek eredményeként egy fa husáng, valamint egy 8 cm pengehosszúságú kés került elő. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközöket a rendőrök elvették, ennek tényéről pedig átvételi elismervényt készítettek és adták át a panaszosnak.

A panaszos az intézkedés során több alkalommal közölte, hogy fel fogja jelenteni a rendőröket, mivel zaklatást követnek el vele szemben. A panaszos megnyilvánulásait a rendőrök provokációnak értékelték, ezért figyelmen kívül hagyták azokat; felhívták ugyanakkor a figyelmét a panasztételi lehetőségekre.

A panaszos ingerült, arrogáns és verbálisan támadó attitűdje miatt az intézkedés befejezésekor tudtak csak maradéktalanul megadni minden szükséges felvilágosítást és információt a panaszos számára az intézkedés körülményeiről, valamint a jogorvoslati lehetőségekről. Külön a nevüket nem közölték, mivel azt a panaszos az egyenruhájukról az intézkedés során leolvasta és feljegyezte.

A panaszos nem kívánt felvételt készíteni az intézkedésről, ez fel sem merült, így azt meg sem tilthatták számára. A rendőrök álláspontja szerint nem tudták volna megakadályozni, hogy a panaszos felvételeket készítsen az intézkedésről, ha akart volna. Ezzel összefüggésben kényszer vagy előállítás alkalmazása sem merült fel az intézkedés során.

A panasossal szemben intézkedő rendőrök valóban intézkedtek már korábban is a panasossal szemben kb. 2 évvel korábban, 2018. április 24-én. Az ügyben – mivel a panaszos nem ismerte

el a szabálysértést, a határozattal szemben pedig kifogással élt – valóban bíróság mondta ki a végső szót, ám az nem felmentés volt, hanem figyelmeztetés. A panaszost tehát elmarasztalták az ügyben. A rendőrök ugyanakkor nem ismerték volna fel a panaszost (a használt autó is más volt a korábbi ügyben), a panaszos volt, aki a korábbi ügyet felhozta az intézkedés során. A rendőrök az intézkedés során nem utaltak a tárgyalásra, saját jelentésük szerint az érintett tárgyaláson sem beszéltek a panaszossal.

A panaszossal szemben végül a Kkt. 20. §-ának kb) pontja, valamint a KRESZ 48. §-ának (4) bekezdése alapján hatósági eljárást kezdeményeztek, továbbá a Szabs. tv. 198. §-ának (1) bekezdésébe, valamint 177. §-ának (1) bekezdésébe ütköző szabálysértések elkövetése miatt feljelentést tettek.

A panaszos az elvett dolgokról szóló átvételi elismervényen kívül semmit nem volt hajlandó aláírni, személyes adatairól sem nyilatkozott.

b) A Kkt. 20. §-ának k) pontjába ütköző jogsértés ellenőrzéséről szóló, 2020. február 13-án kelt jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos egyedül utazott az autójával; megszegte a Kkt. 20. §-ának kb) pontjában, valamint a KRESZ 48. §-ának (4) bekezdésében foglaltakat; a szabályszegésről felvételek készültek; a biztonsági öv esetében a panaszos orvosi igazolással nem rendelkezett; a szabályszegést nem ismerte el. A jegyzőkönyv részletes tájékoztatást tartalmaz az Ákr. vonatkozó rendelkezéseiről és a kapcsolódó jogorvoslati lehetőségekről. A panaszos a jegyzőkönyv rendőrségi példányát nem írta alá.

c) A szabálysértési ügyben való, 2020. február 13-án kelt feljelentés tanúsága szerint a panaszost a Szabs. tv. 198. §-ának (1) bekezdésébe, valamint 177. §-ának (1) bekezdésébe ütköző szabálysértések elkövetése miatt feljelentették.

d) A szabálysértések elkövetésére vonatkozó, 2020. február 13-án kelt nyilatkozat tanúsága szerint a panaszos a szabálysértések elkövetése tárgyában nem nyilatkozott.

e) A dolog ideiglenes elvételéről szóló, 2020. február 13-án kelt átvételi elismervény tanúsága szerint a panaszos autójában talált – tételesen rögzített – tárgyakat az Rtv. 29/B. §-a, valamint a Szabs. tv. 75. §-nak (1)-(1a) bekezdése alapján ideiglenesen elvették. Ezzel összefüggésben az elismervényen szerepel, hogy milyen módon élhet panasszal az érintett hatóságnál.

f) A felvételeken látható, hogy a panaszos egyedül utazott, biztonsági övet nem használt, a biztonsági övcsat helyén egy csonk van behelyezve, a sebváltó előtti tárolóban egy gázspray található. Felvételek készültek továbbá a kb. 8 cm vagy annál egy kevéssel hosszabb pengehosszúságú késről, a husángról azonban nem.

g) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben részrehajló módon és ok nélkül kezdeményeztek közlekedésrendészeti intézkedést 2020. február 13-án, amely során vele szemben arrogánsan viselkedtek, bizonyos személyes dolgait elvették, valamint számára megtiltották, hogy az intézkedésről felvételt készítsen.

1. Elsőként azt értékeltem, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A panaszos álláspontja szerint nem adott okot az intézkedésre, ugyanis amikor utast szállít, nem kell bekötnie a biztonsági övét.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a rendőrök észlelték, hogy a szolgálati gépjárműük mellett haladó utas nélküli taxi sofőrje (a panaszos) nem használ biztonsági övet. A rendőrök a jogsétsérről felvételeket készítettek, majd megállították a panaszost.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 4. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A KRESZ 48. §-ának (4) bekezdése szerint a külön jogszabályban meghatározott M1, M2, M3, N1, N2, N3 kategóriájú gépkocsiban, amelynek meghatározott üléseit biztonsági övvel kell felszerelni, továbbá olyan járműben, amelynek üléseit biztonsági övvel szerelték fel, az ülésen utazó személynek a biztonsági öv becsatolásával kell magát rögzíteni. Ugyanezen § (5) bekezdése b) és g) pontja alapján nem kell becsatolni a biztonsági övet a taxi gépkocsi vezetőjének, ha taxi üzemmódban utast szállít, valamint annak, aki külön jogszabályban meghatározott orvos által kiállított igazolással rendelkezik.

A Kkt. 20. §-ának kb) pontja szerint a Kkt.-ben, valamint külön jogszabályban és közösségi jogi aktusban a biztonsági öv használatára vonatkozó rendelkezések megsértői bírság fizetésére kötelezhetők.

A fenti jogszabályhelyek ismertetését követően fontos rögzíteni, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-

ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosja nem veheti át a közlekedési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény elsődleges értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül a tekintetben, hogy a panaszos szállított-e utast, és így valóban felmerült-e a biztonsági öv használatának szabálytalan mellőzése.

A rendelkezésre álló információk – különösen a panaszosról vezeték közben készült felvételek – alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos nem szállított utast, és így felmerült a biztonsági öv használatának szabálytalan mellőzése, amely körülmény a rendőrség számára az Rtv. 13. §-a értelmében, a közrend védelme érdekében, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, így az intézkedés kezdeményezése a panaszos alapvető jogát érintő visszásságot nem okozott.

Felhívom továbbá a panaszos figyelmét arra, hogy közlekedésrendészeti intézkedés kezdeményezésére az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján, arra kifejezetten okot adó tény, körülmény vagy cselekmény észlelése nélkül is van lehetőség abból a célból, hogy a rendőrség a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait ellenőrizze.

2. Vizsgáltam a panaszos autójának átvizsgálása és személyes dolgainak elvétele körülményeit.

A panaszos álláspontja szerint indokolatlan volt az autójának átvizsgálása, a rendőrök kifejezetten keresték, hogy mi lehet szabálytalan.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint *B. M. r. t.zs.* észlelte, hogy a sebességváltó előtti tárolóban egy gázspray található. A gázspray-re vonatkozóan a panaszos azt közölte, hogy az „hónalj spray”, és azt az egyik utasa hagyta az autóban 2-3 hónappal korábban. A rendőrök felszólították a panaszost, hogy adjon át minden közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, ha van, ám a felszólításnak nem tett eleget, pusztán annyit közölt, hogy „találnak még más is”. Az autó átvizsgálása eredményeként egy fahusáng, valamint egy kb. 8 cm pengehosszúságú kés került elő. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközöket a rendőrök elvették, ennek tényéről pedig átvételi elismervényt készítettek és adták át a panaszosnak.

Az átvizsgálás és a panaszos dolgai elvétele jogalapjának tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Szabs. tv. 198. §-ának (1) bekezdése szerint, aki a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök birtoklására, szállítására, forgalmazására vonatkozó szabályokat megszegi, szabálysértést követ el.

A Kver. 3. §-ának (1) bekezdésének megfelelően – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – tilos a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmú közlekedési eszközön birtokolni.

A Kver. 5. §-a alapján, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában gázspray közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmú

közlekedési eszközön csak tokban, dobozban, zárt tároló eszközben vagy ruházat alá rejtve birtokolható (szállítható).

A Kver. 2. §-ának 4. pontja szerint közforgalmú közlekedési eszköznek minősül a bárki által azonos feltétellel igénybe vehető közlekedési eszköz.

A Kver. mellékletének a), b) és d) pontjai alapján közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősül az olyan szűrő- vagy vágóeszköz, amelynek szűrőhosszúsága vagy vágóéle a 8 cm-t meghaladja [...], a jellegzetesen ütés céljára használható és az ütés erejét, hatását növelő eszköz (különösen: ólmosbot, boxer), valamint az olyan eszköz, melyből a szem és a nyálkahártyák, illetve a bőrfelület ingerlésével támadásra képtelen állapotot előidéző anyag permetezhető ki (gázspray).

A Nagykommentár alapján elmondható, hogy – kivételek közé nem tartozó esetekben [Kver. 3. § (2)] – már önmagában azzal megvalósul a szabálysértés, hogy a közbiztonságra különösen veszélyes eszköz a Kver. 3. §-ának (1) bekezdésében meghatározott területen az elkövető birtokában van. A birtokban tartás, szállítás szempontjából a közterület, a nyilvános hely, a nyilvános helyen lévő jármű belső tere és a közforgalmú közlekedési eszköz a tiltott terep. Szintén szabálysértés, amennyiben a legálisan tartott gázsprayt közterületen, nyilvános helyen és közforgalmú közlekedési eszközön nem tokban, dobozban, zárt tároló eszközben vagy ruházat alá rejtve szállítják. A gázspray látható módon, nyíltan történő szállítása kimeríti a tényállást. [ld. Cserép Attila (et al.): Nagykommentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2020]

a) A panaszos autójának átvizsgálása tekintetében.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, büncselekmény vagy szabálysértés gyanúja szükségessé teszi.

A rendelkezésre álló információk alapján elmondható, hogy a gázspray közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, amelyet a panaszos közforgalmú közlekedési eszközön, látható módon, nyíltan szállított, tárolt. Mindez már felvetette a Szabs. tv. 198. §-ának (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés gyanúját; ugyanakkor ezt az autót átvizsgálása nélkül megtalálták. A rendőrség álláspontja szerint ezt követően – a rendőri felszólításra reagálva – a panaszos utalt arra, hogy más közbiztonságra különösen veszélyes eszköz is lehet még az autóban, amely szükségessé tette annak átvizsgálását is. Amennyiben a rendőrség álláspontja megfelel a valóságnak, a panaszos gépjárművét kellő jogalap birtokában vizsgálták át.

Figyelembe véve, hogy a panaszos már beadványában igazolhatóan félrevezető állítással próbálta alátámasztani az intézkedés kezdeményezésének, valamint a vele szemben indított eljárásoknak a jogszerűtlenségét, elfogadom a rendőrség azon álláspontját, miszerint a panaszos felszólításra adott válasza, reakciója felvetette annak lehetőségét, hogy további közbiztonságra különösen veszélyes eszközök kerülhetnek elő az autóból, így az autót átvizsgálása tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

b) A panaszos dolgainak elvétele tekintetében.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőrség a feladatának ellátása során [...] a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 29/B. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőr feladatának teljesítése során megtalált olyan dolog, amely az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény alapján zár alá vehető, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény, vagy a büntetőeljárásáról szóló törvény alapján bizonyítási eszközként lefoglalható, valamint a támadásra, vagy önveszély okozására alkalmas, illetve a jogosulatlanul birtokolt dolgot a jogosultnak vagy az eljáró hatóságnak történő átadásig, zár alá vétel vagy lefoglalás elrendeléséig, de legfeljebb három munkanapra átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a dolgot vissza kell adni, ha a dolog helyszíni elvételének időtartama eltelt vagy annak oka megszűnt.

A panaszos autójában talált gázspray elvétele további jogalapjának tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhely felhívását tartom szükségesnek:

A Szabs. tv. 177. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján, aki ötvenezer forintot meg nem haladó értékre [...] jogtalan elsajátítást [...] követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, szabálysértést követ el.

A Nagykommentár alapján jogtalan elsajátítást követ el, aki a talált idegen dolgot eltulajdonítja, avagy nyolc nap alatt a hatóságnak vagy annak, aki elvesztette, nem adja át; úgyszintén, aki a véletlenül vagy tévedésből hozzá került dolgot eltulajdonítja vagy nyolc nap alatt vissza nem adja. [ld. Cserép Attila (et al.): Nagykommentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2020]

A gázspray vonatkozásában – különösen a rendelkezésre álló felvételek alapján – egyértelműen megállapítható, hogy az közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, amelyet a panaszos nem a megfelelő helyen, szabálytalanul tárolt a taxijában. A gázspray kapcsán továbbá felmerült annak a lehetősége is, hogy a panaszos azt jogtalanul elsajátította (amennyiben a panaszos valóban arra hivatkozott, hogy azt az egyik utasa hagyta az autójában 2-3 hónappal korábban). A kés és husáng vonatkozásában a közbiztonságra különösen veszélyes státusz kérdéses lehet. Mindez függ a kés vágóélének tényleges hosszától, továbbá a husáng kialakításától. Álláspontom szerint azonban a szabálysértési eljárás megindításához szükséges gyanú fennállhatott az intézkedés során, és ennek megfelelően bizonyítási eszközként a rendőrök azokat – a szabálysértési eljáráshoz kapcsolódó lefoglalás érdekében – elvehették. **A gázspray mint bizonyítási eszköz egyértelműen elvehető volt, a kés és a husáng vonatkozásában pedig – ahogy az előző pontban is – a rendőrség álláspontját fogadom el, így az a körülmény, hogy a panaszos dolgait, az Rtv. 29/B. § (1) bekezdése alapján, az ellene induló szabálysértési eljárás keretében való lefoglalás érdekében, átvételi elismervény ellenében elvették, a panaszos alapvető jogát érintő visszásságot nem okozott.**

3. A felvételkedészítési szándék tekintetében.

A panaszos sérelmezte, hogy nem készíthetett felvételt az intézkedésről, mivel a rendőrök ezt számára megtiltották, és közölték, hogy ha megteszi, vele szemben kényszert főgnak alkalmazni és előállítják.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos nem kívánt felvételt készíteni az intézkedésről, ez fel sem merült, így azt meg sem tilthatták számára. Ezzel összefüggésben kényszer vagy előállítás alkalmazása sem merült fel az intézkedés során.

E panaszem tekintetében álláspontom szerint szükséges felhívni a képmás és hangfelvétel készítéséhez kapcsolódó vonatkozó szabályozást és joggyakorlatot.

A Ptk. 2:48. §-ának (1) bekezdésének megfelelően képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. Ugyanezen § (2) bekezdése alapján viszont nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

A vonatkozó bírósági gyakorlat értelmében a szolgálatot teljesítő rendőr alapvetően nem közéleti szereplő, így – a hivatkozott Ptk. rendelkezés értelmében – szükséges a hozzájárulása, amennyiben róla szolgálatteljesítés közben kép- vagy hangfelvételt kívánnak készíteni. Ugyanis nincs olyan törvényi rendelkezés, amely kiemelné a szolgálatot teljesítő rendőrt a főszabály hatálya alól. (A szolgálatot teljesítő rendőr vonatkozásában a következők minősülnek közérdekből nyilvános adatnak: neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata [pl. azonosító száma], valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja [Info tv. 26. § (2); Rtv. 20. § (1)-(2)]). Az elmúlt évtized pár jelentős ügye azonban rámutatott, hogy kifejezett törvényi rendelkezés hiányában is vannak olyan kivételes esetek, amikor az ilyen felvételek készítéséhez nem szükséges a szolgálatot teljesítő rendőr hozzájárulása, ahol a rendőr szolgálatteljesítése is a „közéleti szereplés” körébe tartozhat [ld. pl. a sajtótudósítások vonatkozásában: 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, 16/2016. (X. 20.) AB határozat, 3/2017. (II. 25.) AB határozat].

A Ptk. kommentárja kiemeli továbbá, hogy számos olyan eset is előfordulhat, amikor „közéleti szereplés” hiányában sincs szükség az érintett hozzájárulására, vagy a hozzájárulás kérdése közömbös: „[a] rejtett kamerával készített videofelvétel a büntetőeljárásban bizonyítási eszközként, illetve bizonyítékként felhasználható; polgári perben dönthető el, hogy a felvétel sérti-e valakinek a személyhez fűződő jogait (EBH2000. 296.)”; „Hangfelvétel készítése vagy felhasználása akkor nem minősül visszaélésnek, ha arra közvetlenül fenyegető vagy már bekövetkezett jogsértés bizonyítása érdekében közérdekből vagy jogos magánérdekből kerül sor, feltéve, hogy a hangfelvétel készítése vagy felhasználása a bizonyítani kívánt jogsértéshez képest nem okoz aránytalan sérelmet (BDT2014. 3076.)”. [Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez. Wolters Kluwer, 2021.]

A fentieknek megfelelően, amennyiben a kép-, illetve hangfelvétel készítésének a célja, annak bizonyítási eszközként való felhasználása, és mindez nem visszaélészerű, azaz kizárólag az intézkedés körülményeinek rögzítésére korlátozódik, közömbös, hogy az intézkedő rendőr annak elkészítéséhez és jogorvoslati eljárásokban való felhasználásához hozzájárult-e vagy sem. Az intézkedő rendőr nem tilthatja meg, hogy róla – az intézkedés körülményeinek rögzítéséhez szükséges mértékben – kép, illetve hangfelvételt készítsenek. Amennyiben ezt személyiségi jogaira alapozva sérelmezi, van lehetősége polgári peres úton fellépni a felvételt készítő személlyel szemben.

Álláspontom szerint kiemelt közérdek fűződik ahhoz, hogy az államhatalom leginkább kézzelfogható, a polgárok alapvető jogait közvetlenül érintő megnyilvánulása, a rendőri

intézkedés akár kép-, illetve hangfelvételek készítésével is dokumentálható legyen, biztosítva ezzel az esetleges jogsértések bizonyítását.

Az intézkedő rendőrök egyértelműen tagadták, hogy a panaszos felvételt kívánt volna készíteni az intézkedésről, álláspontjuk szerint ennek kérdése fel sem merült.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e sérelem vonatkozásában a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

4. A panaszos sérelmezte az intézkedés részrehajló és retorzív voltát.

A panaszos álláspontja szerint az intézkedés valódi oka az volt, hogy a rendőrök egy korábbi szabálysértési ügy miatt „vadásznak rá” (a panasz szerint jelezték is a panaszos felé, hogy számíthat további intézkedésekre), az intézkedés során pedig kifejezetten keresték, hogy mi lehet szabálytalan.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszossal szemben valóban intézkedtek korábban (2018. április 24-én), amely ügyben valóban bíróság mondta ki a végső szót (a panaszost figyelmeztetésben részesítették). A rendőrök ugyanakkor nem ismerték volna fel a panaszost, ha ő maga nem hozza fel korábbi ügyét (a panaszos által használt autó is eltért a korábbi intézkedéskor használt autótól). A rendőrök az intézkedés során nem utaltak a tárgyalásra, saját jelentésük szerint az érintett tárgyaláson sem beszéltek a panaszossal.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

Az Alaptörvény XXIV. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog alapvető jogállami követelmény, amelynek célja a törvényes és elfogulatlan, azaz önkénytől mentes államhatalmi fellépés.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Amennyiben az intézkedő rendőrök kiemelt figyelmet fordítanak a panaszosra korábbi ügye miatt, és kifejezetten keresik, hogy mire lehet azt mondani, hogy szabálytalan, az valóban részrehajló és retorzív jellegű fellépést eredményezhet, ugyanakkor a rendelkezésre álló információk alapján mindez nem igazolható. A rendőri intézkedésre, a taxi átvizsgálására, a panaszos személyes dolgainak elvételére – figyelemmel az 1. és 2. pontban foglaltakra – megfelelő joggalappal és indokoltan került sor, továbbá a panaszos autója sem ugyanaz volt, mint a korábbi intézkedés során, így e körülmények a panaszos álláspontja ellen szólnak. Mindezeknek megfelelően – összességében értékelve a rendelkezésre álló információkat – e sérelem vonatkozásában a rendőrség álláspontját fogadom el. **Megítélésem szerint tehát e sérelem vonatkozásában a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

